

Elektronikus Lakossági Bűnmegelőzési Információs Rendszer ELBIR VAGYONVÉDELMI HÍRLEVÉL

2010. december

„FEL A KEZEKKEL!?”

Ajánlások pénzügyintézetek, üzemanyagtöltő állomások, kereskedelmi egységek részére

I. Tanúságos esetek

2010. tavaszán Budapesten az egyik bankfiók épületének bejáratánál megjelent egy fiatalember azzal a szándékkal, hogy fegyverével kirabolja a fiókot. Furcsa viselkedése szemet szúrt a biztonsági őrnek, aki megpróbálta rácsukni az ügyféltér ajtaját, hogy ily módon zárja be az ún. zsilipkabinba. A rabló ekkorra már kezében tartotta lőfegyverét, és arcára húzott egy maszkot. A kialakult dulakodás során a rabló véletlenül három nem célzott lövést adott le. Szerencsére az őr illetve az ügyfelek nem sérültek meg, azonban egy beavatkozó banki alkalmazott a lábán kisebb sérülést szenvedett. A támadó kelepchébe került, helyzetét kilátástalannak látta, ezért maga ellen fordította fegyverét, életveszélyes sérülésekkel került kórházba.

Egy másik budapesti bankrablás során a támadó bement a pénzügyintézeti fiókba, ahol fegyverével a készpénz átadására kényszerítette az alkalmazottakat. Az elkövető megkötözte a helyiségben tartózkodókat, és elvette a biztonsági őr fegyverét. Menekülése közben a biztonsági őr és egy alkalmazott a rablót megállította, és a törvényi előírásoknak megfelelően a rendőrség kiérkezéséig feltartóztatta. Az elkövetőről kiderült, hogy korábban már három fegyveres rablást követett el a fővárosban.

II. Elkövetési módok, büntetések

Hangsúlyozzuk, hogy a pénzügyintézetben tartózkodók élet és testi épségének védelme miatt lehetőleg ne lépjenek fel a fegyveres elkövetők ellen, viszont a példák is mutatják, hogy vannak olyan esetek, amikor veszélyhelyzet nélkül ártalmatlanná tehető a rabló. Az esetek rávilágítanak a rablótámadások agresszív jellegére és arra, hogy túlnyomó többségében lőfegyverrel vagy annak látszó tárggyal követik el.

A büntető jogpolitika az utóbbi időszakban a jogi szabályozás szigorításával válaszolt a társadalomra fokozott veszélyt jelentő hasonló cselekmények visszaszorítás érdekében.

- A fegyveresen elkövetett rablás büntetési tétele tíz évről tizenöt évig terjedő szabadságvesztésre emelte.
- A fegyveres elkövetésre vonatkozó rendelkezést kell alkalmazni abban az esetben is, ha a bűnelkövetés lőfegyver utánzatával követik el.
- Büntetőeljárás indítható már a rablás előkészülete esetén is.

Előkészületről beszélünk abban az esetben, amikor az elkövető a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, az elkövetésre felhív, ajánlkozik vagy a közös elkövetésben megállapodik.

Az esetek kapcsán érdemes szót ejteni a támadás elszenvedőinek jogairól, azaz, mit tehetnek védelmük érdekében.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX tv. (Be.) 127. §-a kimondja, hogy a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban haladéktalanul a hatóságnak átadni. Hasonló súlyos cselekmény elkövetőjét kizárólag abban az esetben érdemes elfogni, feltartóztatni, amennyiben erre reális esélyünk nyílik, és nem veszélyeztetjük saját, valamint mások testi épségét, életét. Minden eset egyedi, ezért az adott szituációban szükséges mérlegelni cselekvésünk esetleges következményeit.

A jogszerű magatartás tanúsítása végett fontos a jogos védelem, mint a büntetőjogi fogalom ismerete.

„Nem büntethető, akinek a cselekménye saját, illetőleg a mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

A megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől.” (Btk. 29.§.)

A jelenlegi szabályozás abból az alapelvből indul ki, hogy a jogtalan támadónak kell viselnie a támadás elhárítása során fellépő kockázatokat. A jogos védelemnek fő ismeréve az arányosság, mely azt jelenti, hogy a védekezés szükséges mértékű lehet, vagyis nem okozhat súlyosabb sérelmet, mint amilyennel a támadás fenyeget.

Az élet ellen irányuló jogtalan és közvetlen támadásnak löfegyver használatával történő elhárítása esetén az elhárító tevékenység arányosságának a vizsgálata, egy bírósági ítékezésben kötelező érvényű jogegységi határozat szerint nem merülhet fel.

III. A „belső ellenség”

Budapesten az év folyamán elfogtak egy középkorú férfit, aki egy pénzügyintézetet készült kirabolni. Bebizonyosodott róla, hogy hét rablást követetett el, és maga is egy banki alkalmazott közel 20 éve. Kizárólag olyan fiókokat „keresett fel”, ahol nem volt biztonsági őr, vagy idősebb korú őr látta el ezt a feladatot. Természetesen került a saját munkáltatója egységeit.

Nyilvánvaló, hogy az elkövető „hasznosította” munkahelyén évek óta beszerzett információkat, tapasztalatokat, melyek elősegítették másféle „munkáját.”

A bűncselekmények bekövetkezésére figyelmeztető jelek lehetnek egy banki alkalmazott esetében:

- kiegyensúlyozatlan életvitel, anyagi nehézségek,
- rendszeres pénzzavar, kölcsönök illetve ezen problémák hirtelen megszűnése,
- túlzott költelekezés, anyagi teher vállalása
- indokolás nélküli fizetés nélküli szabadság
- indokolatlan munkaidőn túli munkavégzés
- munkakörét meghaladó információ szerzési igény
- munkatársak adatainak (azonosító, jelszó) megszerzése
- biztonsági előírások szándékos megsértése.

IV. A felkészült alkalmazott

A cselekmények megelőzésének egyik iránya lehet az alkalmazottak felkészítése a jogszerű és helyes reagálás kialakítása érdekében. A jogszabályokból adódó állampolgári jogok ismerete bővítheti mozgásterüket.

Alkalmas eszköze lehet még a rendszeres oktatás, gyakorlás, valamint a vezetők és a dolgozók egymásra figyelő magatartása, a jó munkahelyi légkör megtartása.

A biztonságot szem előtt tartó pénzügyi intézet ma már a leendő alkalmazott tekintetében alkalmaz pszichológiai, grafológiai tesztet, mellyel a kockázatokat csökkentheti.

Az oktatás része kell, hogy legyen a munkavégzéssel kapcsolatos titoktartás betartása, az alkalmazott biztonságtechnika üzemeltetésének és rezsim intézkedések begyakorlása, a jogellenes cselekmények előkészületére utaló körülmények felismerése és a bekövetkezett cselekményre történő reagálás. Továbbá az esemény utáni élet- és vagyonmentés, a közveszély elhárítása, a helyszín biztosítása a nyomok rögzíthetősége végett.

V. Mit tegyék, mit ne tegyék!?

A fegyveres rablások veszélyessége indokolja a bűnelkövetések folyamatos elemzését, a kriminalitás változásainak hasznosítható tanulságainak levonását, mindezt a jövőben is munkánk középpontjába helyezzük.

A leírt esetek, valamint a hozzáfűzött magyarázatok elegendőek egy esetleges pénzügyi intézeti támadás esetén alkalmazandó viselkedésre.

Figyelem! Tudjuk, hogy ha a bűncselekmény bekövetkezik egy fegyver csövél néz szembe, tapasztaljuk, hogy viselkedésüket a pánik, illetve az előzőleg begyakorolt viselkedési formák határozzák meg. Ennek szellemében adjuk közre már több éve meghirdetett tanácsainkat pénzügyi intézetekben és üzemanyagtöltő állomásokon elkövetett fegyveres rablások megelőzésére.

Ajánlott magatartásformák támadás esetére

- A megtámadott objektumok környezeti, belsőépítészeti és biztonságvédelmi eltérései következtében a rablások módjai is változnak, így a követendő magatartásra „receptet” készíteni nem lehet.
- Bevált, általánosan használható javaslat: végre kell hajtani a támadó utasításait. Maradjanak nyugodtak, figyeljenek meg minden olyan tényt és körülményt az elkövetők és azok magatartása vonatkozásában, amely a felderítés érdekében fontos lehet!

A felderítés szempontjából kiemelkedő fontosságú a személyleírás, elsősorban az elkövető arcának megfigyelése. Elképzelhető, hogy szaktanácsadó bevonásával grafikát készítettünk a támadóról, ezt csak olyan sértettel tudjuk végrehajtani, aki kellően jól megfigyelte a rablót. Figyelni szükséges a különös ismertetőjegyeket (forradás, tetoválás, bajusz, szakáll, frizura, szemüveg, szemölcsök, bőrhibák, stb.). Egyik rablás elkövetőjét a kezéről – „szép zongorista” keze volt – ismerték fel.

- Ne tegyenek félreérthető, gyors mozdulatokat, mivel ezt a támadó a személye ellen irányuló esetleges támadásnak vélheti, így ő maga is támadhat!
- Ne meredjenek rá a támadóra, ne nézzenek közvetlenül a szemükbe, mivel ez is agressziót válthat ki!

Akkor sem szeretik, ha álarc vagy csuklya van rajtuk, nehogy a későbbiekben felismerje őket valaki, bizonyítékot nem szeretnek hátra hagyni.

- Amennyiben lehetőség van rá, minél hamarabb használják a támadásjelzőt!

Abban az esetben amikor úgy ítélik meg, hogy biztonságos, és ezzel nem veszélyeztetnek senkit.

- A lehetőségekhez képest húzzák az időt, a pénz átadásakor adják át a „csalipénzt” is !

Semmiképpen ne feszítsék az elkövető idegeit!

Rablás utáni teendők

- Miután a támadók elhagyják az épületet, a távozási helyként használt bejáratot zárják be, hogy ne tudjanak esetleg visszajönni! Ha lehetőség van rá, akkor érdemes megfigyelni a menekülési útvonalat, a használt közlekedési eszközt!
- Ne engedjenek ki, sem be ügyfelet, alkalmazottat a helyiségből!
- Azon területet, ahol a támadó megfordult kerítsék el, oda ne lépjenek!
- Az elkövető által megfogott dolgot illetve amihez hozzáért, takarják le a rendőrség megérkezéséig!

Fontos lehet az összes nyom, amit hátrahagytak az esetleges azonosításhoz, vagy a későbbi bizonyításhoz. A helyszínen történt változást a rendőrhatalóságnak jelezni kell!

- Győződjenek meg arról, hogy a rendőrség, egyéb hatóságok tudomást szereztek a bűncselekményről!

Számos olyan eset van, amelyben a rendőrség nagyon későn értesült a bűncselekményről. A kommunikációs hibát egyetlen telefonálással el lehetett volna intézni!

- Készüljenek fel a rendőrhatalóság időigényes, aprólékos, munkájára!

Reméljük, hogy kölcsönös együttműködésünkkel csökkenthetjük a támadások számát.

Év végi üdvözlétként kívánunk Önnek és munkatársaiknak kellemes Karácsonyi Ünnepet, és sikerekben gazdag, valamint bűnesetektől mentes Boldog Új Évet.

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLEN MEGYEI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
BŰNÜGYI IGAZGATÓSÁG
BŰNMEGELŐZÉSI OSZTÁLY
 3527 Miskolc, Zsolcai kapu 32. Pf.:161
 Telefon: (46) 514-500/23-27, fax: 27-37
www.bunmegelozes.eu

